

УДК 349

DOI <https://doi.org/10.37687/2413-7189.2023.1-2.8>

Тімощик А. Д.,

курсант II курсу

Навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ORCID: 0009-0002-0695-4318

Резворович К. Р.,

доктор юридичних наук, доцент,

завідувач кафедри цивільного права та процесу

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ORCID: 0000-0003-1183-613X

РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У ВИРІШЕННІ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ УКРАЇНИ ВНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РФ

THE ROLE OF INTERNATIONAL COOPERATION IN SOLVING ENVIRONMENTAL PROBLEMS IN UKRAINE AS A RESULT OF THE ARMED AGGRESSION OF THE RUSSIA

У цій статті розглядаються складні екологічні проблеми України як країни, що потерпає від збройної агресії Російської Федерації, та яка страждає від глобальних проблем повітря, води та ґрунту, спричинених воєнними діями. Міжнародне співробітництво відіграє важливу роль у вирішенні екологічних проблем України та сприяє відновленню і захисту довкілля країни. Це включає взаємодію з іншими країнами, міжнародними організаціями, такими як Організація економічного співробітництва та розвитку, Європейська комісія та Організація з безпеки та співробітництва в Європі, а також неурядовими організаціями, науковими установами та іншими зацікавленими сторонами. Сприяє виконанню міжнародних зобов'язань за угодами та договорами. Міжнародне співробітництво забезпечує Україні доступ до фінансової підтримки та ресурсів, необхідних для вирішення екологічних проблем, а також доступ до ресурсів, технологій та досвіду. Міжнародне співробітництво включає технічну допомогу та обмін досвідом у сфері охорони довкілля, а також гуманітарну допомогу постраждалим територіям, особливо тим, де екологічні проблеми мають найбільший негативний вплив на здоров'я та добробут населення. Через міжнародне співробітництво Україні надається допомога у зменшенні негативного впливу екологічних проблем, спричинених російською збройною агресією. Це також включає дипломатичні зусилля та створення міжнародного тиску на державу-агресора з метою вирішення найгостріших проблем сучасності нашої країни. Міжнародні норми та стандарти, закріплені в міжнародному праві, є правовою основою для того, щоб вимагати від Росії виконання зобов'язань у сфері екологічної безпеки та відшкодування завданих збитків. Міжнародне співробітництво є ключовим елементом у вирішенні екологічних проблем в Україні, що виникли внаслідок збройної агресії Росії.

Ключові слова: екологічні проблеми, міжнародне співробітництво, інтернаціональна кооперація, охорона навколишнього середовища, фінансова допомога, гуманітарна підтримка, технічна допомога, дипломатичні зусилля, міжнародний тиск.

This article discusses the complex environmental problems of Ukraine as a country suffering from the armed aggression of the Russian Federation and suffering from global air, water and soil problems caused by military actions. International cooperation plays an important role in solving Ukraine's environmental problems and contributes to the restoration and protection of the country's environment. This includes interaction with other countries, international organizations such as the Organization for Economic Cooperation and Development, the European Commission, and the Organization for Security and Cooperation in Europe, as well as non-governmental organizations, scientific institutions, and other stakeholders. To facilitate the fulfillment of international obligations under agreements and treaties. International cooperation provides Ukraine with access to financial support and resources necessary to address environmental issues, as well as access to resources, technologies and expertise. International cooperation includes technical assistance and exchange of experience in the field of environmental protection, as well as humanitarian assistance to the affected areas, especially those where environmental problems have the greatest negative impact on the health and well-being of the population. Through international cooperation, Ukraine is being assisted in reducing the negative impact of environmental problems caused by Russian armed aggression. This also includes diplomatic efforts and the creation of international pressure on the aggressor state in order to solve the most pressing problems of our country today. International norms and standards enshrined in international law are the legal basis for demanding that Russia fulfill its obligations in the field of environmental safety and compensate for the damage caused. International cooperation is a key element in addressing the environmental problems in Ukraine that have arisen as a result of Russia's armed aggression.

Key words: environmental problems, international cooperation, international cooperation, environmental protection, financial assistance, humanitarian support, technical assistance, diplomatic efforts, international pressure.

Україна зіштовхнулася зі складними екологічними проблемами внаслідок збройної агресії Російської Федерації. Ці проблеми охоплюють широкий спектр питань, включаючи забруднення повітря, води та ґрунту, руйнування екосистем, а також велику кількість небезпечних відходів, що виникли в результаті воєнних дій. У зв'язку з цим, міжнародне співробітництво на мою думку, відіграє важливу роль у вирішенні екологічних проблем України, допомагаючи відновити та захистити навколишнє середовище країни. В моєму есе буде розглянуто роль міжнародного співробітництва у вирішенні екологічних проблем України.

Україна, відповідно до статей Конституції, як суверенна держава, регулює свою діяльність у сфері охорони навколишнього середовища національним законодавством, але також відповідає перед міжнародною спільнотою у контексті міжнародного права щодо екологічних питань. Україна є стороною численних міжнародних угод, конвенцій та протоколів, які зобов'язують держави дотримуватися певних стандартів та норм у сфері охорони навколишнього середовища [1].

Один з найважливіших документів, який визнає глобальні зобов'язання щодо зміни клімату, – це Рамкова конвенція Організації Об'єднаних Націй зі зміни клімату (UNFCCC) [2]. Україна є стороною цієї конвенції, а також її Кіотського протоколу та Паризької угоди. [3, 4] Ці документи спрямовані на зменшення викидів парникових газів, пристосування до змін клімату та фінансову підтримку для країн, які стикаються з екологічними викликами.

Національне законодавство України, зокрема Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», реалізує зобов'язання України, передбачені міжнародними угодами. Цей закон визначає загальні принципи та положення щодо охорони довкілля, заборону шкідливих викидів, використання природних ресурсів та відповідальність за порушення екологічних стандартів. Крім того, Україна активно залучається до процесу гармонізації свого законодавства з вимогами Європейського Союзу в рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС [5].

Міжнародне співробітництво на основі цих міжнародних угод та національного законодавства включає взаємодію з іншими державами, міжнародними організаціями, такими як Організація Економічного Співробітництва та Розвитку, Європейська Комісія, Організація з безпеки та співробітництва в Європі, а також громадськими організаціями, науковими установами та іншими зацікавленими сторонами. Спільні проекти, технічна допомога, обмін досвідом та фінансова підтримка сприяють вирішенню екологічних проблем, розробці ефективних стратегій та підвищенню свідомості щодо збереження навколишнього середовища.

Міжнародне співробітництво в галузі охорони навколишнього середовища має вирішальне

значення для України у зв'язку з екологічними проблемами, спричиненими збройною агресією РФ. Виконання міжнародних зобов'язань, встановлених угодами та конвенціями, відбувається шляхом національної реалізації міжнародного права та гармонізації законодавства. Це дозволяє Україні отримувати підтримку, ресурси та експертну допомогу від партнерів у різних сферах, включаючи зменшення викидів парникових газів, охорону екосистем, відновлення забруднених територій та забезпечення сталого розвитку. Міжнародне співробітництво є ключовим інструментом для забезпечення екологічної стабільності та збереження навколишнього середовища для майбутніх поколінь.

Міжнародне співробітництво забезпечує Україні доступ до фінансової допомоги та ресурсів, необхідних для вирішення екологічних проблем, виниклих внаслідок збройної агресії РФ. Через різноманітні фінансові механізми та програми, Україна може отримати підтримку для відновлення пошкоджених екосистем, здійснення реабілітації забруднених територій та впровадження сталого використання природних ресурсів.

Одним з таких механізмів є фонди України які отримують належну підтримку від Європейського союзу. Одним з таких фондів є українська організація «Екодія», на їх сайті зазначається що 8–9 травня 2022 року на Генеральній асамблеї Європейського екологічного бюро (European Environmental Bureau, ЕЕВ) члени мережі прийняли Екодію в асоційовані члени організації. ЕЕВ – це найбільша в Європі мережа громадських організацій з охорони навколишнього середовища. До ЕЕВ входять понад 180 організацій-членів із 38 країн, які представляють інтереси понад 30 мільйонів членів та прихильників. Мережа просуває прогресивні політики, які мають створити краще довкілля у ЄС та за його межами. ЕЕВ займається найбільш важливими для Європи питаннями довкілля: кліматичною кризою, збереженням біорізноманіття, розвитком циркулярної економіки, боротьбою із забрудненням повітря, води та ґрунтів, а також із хімічним забрудненням. Серед іншого, вона працює у сферах енергетики, промисловості, сільського господарства, зменшення відходів тощо. Мережа впливає на порядок денний і моніторить, радить та впливає на те, як ЄС намагається подолати ці проблеми [6].

Також існують програми, створені міжнародними організаціями для підтримки країн, які постраждали від екологічних криз. Наприклад, Україна отримує фінансування та технічну допомогу від природоохоронної програми LIFE [7]. Ці ресурси можуть бути спрямовані на впровадження проектів з відновлення екосистем, ліквідацію забруднених джерел та впровадження сучасних технологій для зменшення впливу промисловості на навколишнє середовище.

Крім фінансової допомоги, міжнародне співробітництво також дозволяє Україні отримати доступ

до ресурсів, технологій та експертного знання. За допомогою обміну досвідом з іншими країнами, Україна може впроваджувати найкращі практики в галузі охорони навколишнього середовища. Так наприклад у 2022 році Україна стала учасником Міжнародного форуму «AgroGreenDeal-2022: екотрансформація агросфери та відповідальність громад» який відбувся в Києві [8]. Технічна підтримка та консультації від експертів з різних областей дозволяють розробляти та реалізовувати ефективні стратегії збереження природи та розвитку сталого господарства.

У підсумку, міжнародне співробітництво відіграє важливу роль у вирішенні екологічних проблем України, спричинених збройною агресією РФ. Фінансова допомога, доступ до ресурсів та технологій, а також обмін досвідом дозволяють Україні відновлювати екосистеми, зменшувати забруднення та забезпечувати стале розвиток. Шляхом спільної роботи з міжнародними партнерами, Україна може досягти екологічної стабільності та забезпечити здорове навколишнє середовище для майбутніх поколінь.

Міжнародне співробітництво також включає технічну допомогу та обмін досвідом у сфері екології. Інші країни можуть надавати Україні доступ до своїх технологій та ноу-хау для здійснення екологічних проєктів. Крім того, проведення спільних наукових досліджень та обмін даними може допомогти встановити масштаб проблем та розробити ефективні стратегії вирішення [9].

Міжнародне співробітництво також відіграє важливу роль у забезпеченні гуманітарної підтримки та екологічної безпеки в Україні, особливо в контексті екологічних проблем, спричинених збройною агресією РФ. Міжнародні організації, держави-партнери та громадські організації активно співпрацюють з Україною для забезпечення екологічної безпеки та покращення якості життя людей [9].

Гуманітарна підтримка включає надання гуманітарної допомоги постраждалим регіонам, особливо тим, де екологічні проблеми мають найбільший негативний вплив на здоров'я та добробут населення. Міжнародні гуманітарні організації, такі як Червоний Хрест, ООН та Європейський Союз, надають фінансову, медичну та матеріальну допомогу для забезпечення базових потреб людей, постраждалих від екологічних криз.

Питання екологічної безпеки також є важливим аспектом міжнародного співробітництва. Забруднення навколишнього середовища може мати довготривалі наслідки для здоров'я людей, екосистем та клімату. Спільні зусилля міжнародних партнерів у виявленні, моніторингу та зменшенні загроз довкіллю є важливим кроком для забезпечення екологічної безпеки. В рамках міжнародних угод та спільних ініціатив проводяться проєкти з обміну інформацією, технологічної співпраці та спільного вирішення проблем, що стосуються забруднення

повітря, води та ґрунтів, впливу кліматичних змін та інших екологічних факторів [9].

Міжнародне співробітництво також сприяє обміну найкращими практиками та експертними знаннями. Україна може використовувати досвід інших країн у сфері екологічної безпеки, розробляти та впроваджувати ефективні стратегії та політики для запобігання екологічним кризам та реагування на них.

Завдяки міжнародному співробітництву Україна отримує підтримку, яка допомагає зменшити негативний вплив екологічних проблем, виниклих внаслідок збройної агресії РФ. Гуманітарна допомога та спільні зусилля щодо екологічної безпеки допомагають забезпечити життєво важливі потреби населення, відновити пошкоджене середовище та зберегти природні ресурси для майбутніх поколінь.

Міжнародне співробітництво також включає дипломатичні зусилля та створення міжнародного тиску на Російську Федерацію з метою вирішення екологічних проблем, що виникли внаслідок її збройної агресії проти України. Держави-партнери, міжнародні організації та громадські організації ведуть активну дипломатичну роботу для привернення уваги до екологічних проблем України та надання необхідної підтримки [10].

Це може включати проведення міжнародних конференцій, засідань та форумів, де екологічні проблеми України стають предметом обговорення та узгодження спільних стратегій. Такі заходи сприяють формуванню широкого міжнародного коаліції, яка вимагає від Росії виконання своїх зобов'язань з міжнародного права та зменшення негативного впливу на навколишнє середовище України [10].

Міжнародний тиск на Росію також може виявлятися у формі санкцій та обмежень, які спрямовані на зміну її поведінки та зупинення дій, що призводять до екологічних криз. Міжнародні організації та держави можуть застосовувати економічні, торговельні та політичні санкції з метою покарання та зупинення небажаних екологічних практик Росії.

Поміж тим, дипломатичні зусилля можуть спрямовуватися на створення міжнародних механізмів контролю та моніторингу екологічних проблем. Україна може співпрацювати з міжнародними організаціями, такими як ООН та Європейський Союз, для розроблення інструментів, які дозволяють ефективно відстежувати та контролювати забруднення навколишнього середовища внаслідок збройної агресії РФ.

Таким чином, дипломатичні зусилля та міжнародний тиск грають важливу роль у вирішенні екологічних проблем України, пов'язаних з збройною агресією Російської Федерації. Шляхом мобілізації міжнародної спільноти та застосування дипломатичних засобів та санкцій, можна створити належний тиск на Росію та спонукати її до зупинки екологічних порушень та відшкодування завданої шкоди.

Інтернаціональна кооперація має надзвичайно важливу роль у вирішенні екологічних проблем України, спричинених збройною агресією РФ. Через міжнародну підтримку, дипломатичні зусилля, гуманітарну допомогу та екологічну безпеку, Україна отримує необхідні ресурси, знання та підтримку для зміцнення свого екологічного становища та покращення якості життя свого населення.

Завдяки міжнародному співробітництву, Україна може залучати фінансову підтримку, технічну експертизу та інноваційні рішення для вирішення екологічних проблем. Міжнародні норми та стандарти, які закладені у міжнародне законодавство, надають правову основу для вимоги від РФ виконання своїх зобов'язань щодо екологічної безпеки та відшкодування завданої шкоди.

Крім того, інтернаціональна кооперація допомагає Україні встановити дипломатичні контакти та створити міжнародний тиск на РФ. Це може

включати проведення конференцій, засідань та форумів, де екологічні проблеми України стають предметом обговорення та узгодження спільних стратегій. Дипломатичні зусилля спрямовуються на формування широкої міжнародної коаліції, яка вимагає від РФ виконання міжнародних стандартів екологічної безпеки.

У підсумку, міжнародне співробітництво є ключовим фактором у вирішенні екологічних проблем України, які виникли внаслідок збройної агресії РФ. Шляхом об'єднання зусиль, обміну знаннями та досвідом, встановлення дипломатичних контактів та міжнародного тиску, Україна може розвивати стратегії та політики, спрямовані на запобігання екологічним кризам та відновлення навколишнього середовища. Тільки через спільні зусилля та міжнародну співпрацю можна досягти значимого прогресу в розв'язанні екологічних проблем України та забезпечити сталі та здорові майбутні для всіх громадян.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : станом на 1 жовтня 2017 р. / Верховна Рада України. Документ № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 28.05.2023).
2. Рамкова конвенція Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату. Документ № 995_044. Ратифікація від 29.10.1996. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_044#Text (дата звернення: 28.05.2023).
3. Кіотський протокол до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату. Документ № 995_801. Редакція від 17.11.2006. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_801#Text (дата звернення: 28.05.2023).
4. Паризька угода. Документ № 995_161, Ратифікація від 14.07.2016. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_161#Text (дата звернення: 28.05.2023).
5. Закон України: “Про охорону навколишнього природного середовища”. Документ № 1246-XII. Редакція від 19.05.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text> (дата звернення: 28.05.2023).
6. Офіційний веб-портал Центру екологічних ініціатив «Екодія». URL: <https://ecoaction.org.ua/pro-nas> (дата звернення: 28.05.2023).
7. Офіційний веб-портал Укрінформ – мультимедійна платформа іномовлення України. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-uarazom/3514127-ukraina-priednalasa-do-evropejskoi-prirodoohoronnoi-programi-life.html> (дата звернення: 28.05.2023).
8. Офіційний веб-портал Ecobusiness group. URL: <https://ecolog-ua.com/events/mizhnarodnyu-forum-agrogreendeal-2022-ekotransformaciya-agrosfery-ta-vidpovidalnist-gromad> (дата звернення: 28.05.2023).
9. Новак У. П., Давидович О. М. Участь України у міжнародному співробітництві з охорони навколишнього середовища : дис. Вид-во СумДУ, 2009.
10. Павко, Яна Анатоліївна. Роль Організації Об'єднаних Націй у міжнародно-правовій охороні клімату. *Київський часопис права*. 2022. № 4. 232–239.